

↳ Géczy János

A hang

42.

Budapesten időnként a hőség lakik, időnként a hideg; ha nem fú a szél, akkor kellemetlen pára lepi el, ha meg süvít, por és szemét kavargó a levegőben. Judith négyévszakos országra emlékezett, hirtelenjében pedig azt tapasztalja, hogy sem a tavasznak, sem az ősznek nem jut Budán elég idő. Holott Judith az elveszett két évszakot szereti leginkább. A két évszak szépségének a hiánya és a szomorúság összetartozik. Judith azonban tudja, ha valamit elegendő sokáig néz, az gyönyörű lesz.

Judith gyorsan pergő élete valamennyi eseményéről számot képes adni. Ha nem veszi lajstromba estéenként az utolsó napja eseményeit, s jó analitikusként nem rendez, értelmezi s így biztonságosan memorizálja, akkor is, hiszen megbizonyosodhat arról, hogy feljegyzések készülnek azokról a percekről, amelyeket a sajátjának is tekint. Könnyen fogadja a megfigyelt státuszt, nem csupán azért, mert maga is megfigyelővé változott. Felügyel. Lelkükben beteg emberekre vigyáz. Abban látja a bizonyítékát, hogy a sorsa valamennyi mozzanata dokumentálódik. Afelől pedig kétsége sem marad, hogy a dokumentumokat megfelelő módon ő is értékeli, ha szüksége mutatkozik rá.

Reggel fél hatkor ébredés, a gyerek összepakolása, óvoda, munkahely, óvoda, séta, hatkor vacsora, majd játék, s ha a gyerek elalszik, némi munka az íróasztalnál — ennyi egy nap váza, a hétvégeket kivéve.

Fenn dolgozik a város fölé emelkedő hegyen, ahová huszonöt percig tart az út Ikaruszon. A ház, amelyben a pszichiátria működik, egykoron magánvilla volt, éppenséggel azé a kultuszminiszteré, aki az első világháború végét követő országfelosztás traumájából a kulturális felemelkedés révén látta jónak kivezetni a csöppnyivé vált államba összehúzódot magyarságot. Az épület kies kertjéből ötven évvel későbbre nem marad semmi, nagyjából építkezési területté minősül át, amelyet fölparcelláznak és középhivatalnokok számára adják el. Az amúgy belvárosi kórház részlegeként működő, de a főváros peremterületére telepített pszichiátriai osztály kertje kopár sétatérre szűkül, amelynek egyik sarkában, alkalmasabb lerakat híján építési törmelék, lomokat tárolnak, s az a kert a betegek számára nem kínál valódi enyhét. Amúgy több az ápolt, mint a kertben a fa. A hűvösnek nincs módja letelepedni a vén fák közé, mert alig nő a fáknak lombja. Az ösvényeket azonban minden évben kétszer felszórják kavicssal, és a kívül-belül sárgára festett ház földszintjének szobáiból, ha nem sírnak éppen abban, mindig megszámlálható, hányan lépkednek odakint rajtuk. Az ápolónők, fiatal, lelkes lányok, azt szeretik, ha a betegek hármásával járnak monoton sétájukat, az orvosok a magányos, elmélkedő járkálást javallják a pácienseiknek, a pszichológusok és a pszichiáterek a nagy társaságban látják az alkalmat a lélek bajainak feloldására. A pszichiátriára a kórház körzetéhez tartozó beteg lakosok kerülnek, valamint a főorvos által fölvetett, ismeretségi körébe tartozók, akik a lelki gondjaikkal nem hogy megbirkózni nem képesek, de testi tünetektől is szenvednek. Hasadt lelkek, depressziósok, szenvedélybetegek,

meghajszoltak és kimerültek, apatikusak, kényszercelekvők és kiégettek gyógyulnak itt, túl azokon, akiket csupán beutaltak, bár semmi betegségtudatuk nincs, csupán a környezetük számára jelentenek terhet, vagy várják, hogy változtathatatlan állapotuk miatt végső elhelyezésre kerüljenek valamilyen vidéki, a világtól elzárt helyre.

Az épület olyannak tűnik Judith számára, mint egy antik regény színtere. Sorstragédiák végkifejlésének helye az, ahol a hősök, legyenek bár tömegben, de mindörökké egyedül maradnak, árnyékmódra lebennnek a koszlott, csupasz falak között, rövid mondatokban beszélnek, és a kozmikus jelentőséggé tágult szűk terek használói: egy szétfarigcsált pad, az ecetszagú szobában a gyűrött lepedős ág, a poros levelű akácfa, s egy fémlapokból összerakott, a lassan olvasható könyveknek nyughelyet adó, ütött-kopott szekrényke képezik a kulisszát.

Judith külföldi ösztöndíjként nem vesz részt a gyógyításban. Megfigyelő marad, aki a kutatásához gyűjti az adatokat. Bármely beteggel szóba elegyedhet, betekinthez az adataikba, konzultálhat az orvosaiikkal és kezelőikkel, de véleményt nem nyilváníthat, hacsak azt nem éppenséggel a főorvos kérésére, a hetente egyszer tartott munkamegbeszélésen teszi. A mindig derűs Judith többnyire a csoportfoglalkozások számára szeparált egykori könyvtárban tevékenykedik, szereti a hatalmas, függöny nélküli ablakokat, nem zavarja, hogy a polcok bár portalanítva, de üresen állnak, és ha meghallja, zörren a kulcs a zárban, hogy feltáruljon a szárnyas ajtó, mire betámolyognak az ápolók terelte árnyékalakok, már hült helye maradt csak ott jelen. A könyvtárból a főigazgatói szobába rejtett ajtó nyílik, Klebelsberg Kuno miniszter hagyatéka ez a titkos járat is. Hetente egyetlen alkalommal átbuszozik az egyetemre, átkel a folyón, a belvárosba, ahol a kutatócsoport tagjaival konzultál, és ott, az egyetemen, a tapasztalataik megbeszélésére, a kórházzal ellentétben, bőséggel jut mindig idő.

— Arra kértem — mondja Judith Marymarinek, amikor kiderül, hogy a gondozottak iránt részvét és segítő szándék helyett szeretet lakik Judith szívében, s ezen Marymari annyira elszörnyülködik, hogy utána akar járni a dolognak, s Judithot analízis tárgyává teszi —, hogy meséljen azokról, akiket legjobban szeret. — Judith megismétli tehát első betege mondatát, aki gondolkodás nélkül felemlített két kutyát. A valamilyen téren hozzá csapódott keverék ebet, Brúnót, és a másikat, a leginkább pulira emlékeztető, elhalt szomszédja után felszedett, kegyeletből befogadott nevenincs jószágot. Kérdezem, ennek mi a neve? Hát nincs neve. És ennek mi az oka? Mert nem szeretem! — válaszolta a néni, aki reggelente, a vizit során mindenkor előáll kérésével, hogy hétvégével engedjék haza, mert a bezárt lakásában tartózkodó két ebnek vizet kell töltenie a következő hétre, s elegendő ételt kell számukra kiraknia a fürdőkádba.

— Hazaengedték?

— Nem került soha olyan állapotba. Egyébként is, a kutyákat elaltatták.

— Elfelelte őket?

— Dehogy! A jószágok, a szomszédok állították, fellármázták a házat, nem tehetett mást a gondnokság.

— Mi a páciens baja?

— Dementia praecox. Mellékesen: nem mert a tükörbe nézni. Attól félt, nem látja meg magát.

— Milyen tükörbe?

— A könyvtárszoba előtti tér, valami vendégfogadó helyiség vagy várakozó terem lehetett egykor, mindhárom falát tükör borította.

— Megmaradt?

— Meg. Repedéstelen, folttalan velencei tükör mind. Gyűlöltek a takarítónők, pucolniuk kellett minden reggel, mert összetapogatták a betegek.

— Végezetül mindegyiket elfüggönyözték.

— Gizi után, igen.

— Mi történt? Kivel?

— A költőnővel. Néhány év múlva öngyilkosságot követett el. Pécsről került az intézetbe, privát betegként. Reggelenként, a vizit végeztével valamennyi járóképes beteg összegyűlt ebben a különös teremben, megbeszélni a közös problémákat, s ekkor mutatkoztak be társaiknak az új betegek is. Gizi fekete hajú, markáns arcú, akkoron terebélyes, udvarházból érkezőnek tűnő asszony, amikor benyitott a terembe, a huzat kitepte a kezéből az ajtót, s az becsapódott. A csattanástól megmozdult valamennyi tükör, hullámozott, s mindaz hullámozott, amit visszatükröztek. Mozogtak a tükörképek. Gizi sokkot kapott a látványtól, üvöltve kérelt mindenkit, vennék le róla a rontást. Segítség híján átkot szórt az őt megdöbbenen bámuló, széken kuporgó, megrettent, mozdulatlan tömegre. Végül visszavitték a kórterembe, s hetekig feküdt az ágyában, mígnem megerősödött, s ki mert lépni a folyosóra, a termekbe, rémülete színhelyére.

Amikor Marymarinek beszámol Judith a hidegküti két évről, az intézmény már nem működik. A rendszerváltás után, s akkor Judith a Földközi-tenger keleti partján napozik, hamarosan megszűnik Magyarországon jóformán valamennyi pszichiátria, Marymari szerint talán éppen azért, mert a rendszerváltók többségét hajdan ezen intézményekben kúrálták. Eltűnnek a sárga házak, mint a dokumentumok az archívumokból. Vagy talán azért, töpreng, mert a nyolcvanas években, amikor szakmai körökben nemegyszer arról esik szó, hogy a hagyományos orvoslás mércéjével a magyar lakosság majd’ negyven százaléka orvosilag regisztrált lelki problémákkal küszködik, ezekbe az intézményekbe kényszerülnek mindazok, akikről a társadalom valójában nem kíván gondoskodni, s ahelyett, hogy gondjaikkal azonosulna, szakorvosi esetnek minősítéssel oldalvágányra terelődnek. Való igaz, hogy a biológiai és a társadalmi deviánsok közötti különbség azokban az években oly nagy mértékű, hogy bárkinek szemet szúr. Judith maga is ekként gondolkodik erről, a legfőbb megbetegítő tényezőnek a társadalmi körülményeket vallja.

Judith egykoron, túl a kutatótársaival tartott heti szemináriumokon, havonta részt vesz olyan szakmai továbbképzéseken,

beszélgetéseken, ahol magyar vagy külhoni szakemberekkel vitatják meg a tapasztalataik nyomán születő felvetéseiket. Némelykor egyik-másik klinikán tart elméleti előadást, éppen Nancy kutatóhelyének, az antipszichiátria neves mestereinek java, nagylelkű támogatásával, máskor az elfekvő helyekre látogatnak vagy egybegyűlnek azok, akik egymásban megbíznak, vitázni, a lakásokon, ahol vég nélkül arról töprengenek, hogy azoknak a pácienseknek, akiknek a betegségét a környezetükkel való konfliktus okozza, s nem lehet gyógyszeres terápiával segíteni, van-e más mód a bajuk könnyítésére. Felesleges emberek lézengenek a kórházakban, és a pszichiáterek nem gondolnak arra, hogy hamarosan, alig egy évtized múlva, már ami a kórházakat illeti, maguk is feleslegesek lesznek.

Judithot érdekli mindaz, ami számba vehető és az érzékszerveivel megtapasztalható.

43.

Karát doktor iránt érzett mély rokonszenve jóformán az első pillanatban kialakul, s ezt a vonzódást Judith igyekszik ápolni. A doktor törpének született s törpeként is fog meghalni, Judith szerint pont akkor, amikor a Karát doktort ismerők utolsója is kileheli a lelkét. A férfiú megkapó és bájos 32-es cipőt visel a lábán, s ezen kívül egyetlen konfekciós ruhaméret sem felel meg összességében arányos, belső egyensúlya szerint pedig tökéletes alkatának. A hálóingét, amelyen mindig kellett, hogy legyen egy zseb, varratja, ámbár úgy tűnik, megfelelne számára az olcsó, S méretű póló is, már amelyik silányabb minőségű anyagból készült s az első mosásban még össze is megy. Karát doktor olyannyira csöpp ember, kisgyerek kezekkel, ugyanolyan lábakkal, törzzsel, nyakkal és fejjel, hogy azon az intézeti Mikulás-napon (néhány nappal később, mint amikor rendes helyeken megérkezik a Mikulás, akkor, amikor Robert Graves író meghalt) a vattaszakállas Mikulás a doktor kapálódzása ellenére a puttonyában hozza be az ünneplők közé a betegek hars hahotájától kísérve. Judith szimpátiáját azzal nyeri el, hogy az osztály váltakozó hangulatú ápoltsjai oly megváltoztathatalanul ambivalens módon viszonyulnak hozzá. Többségük megmagyarázhatatlan dührohamot kap, ha kezelésre a doktorhoz kerül, mások, ámbár ők sokkal kevesebben akadnak, rajonganak érte s úgy beszélnek hozzá, mint kisöccsükhöz. Karát doktor seregnyi ismerettel rendelkezik az emberi viselkedésről, megtapasztal mindent, amit gyűlölt és irtózott férfi megismerhet, s dicséretére legyen mondvá, a változatos modor szakmai működését tökéletessé teszi. A doktor a ronda emberek szelídségével és bölcsességével veszi le Judithot a lábáról, aki, ha teheti, ott tartózkodik az öblös hangon harsogó, káposztáshordónál nem nagyobb férfiú közelében. S hogy mennyire jó természete van az aprócska férfiúnak, arról minduntalan megbizonyosodhat.

Karát doktor elégszer megfordul abban a házban, ahol Judith lakik. A tetőtéri műteremlakás lakóját évek óta látogatja, egy állítólagos festőművésznőt, akinek ugyan sosem volt kiállításá,

de a Képzőművészeti Alap segítségével jutott a galériás, csupa üveg műhelyhez. Karát doktort már Judith anyja is ismerte, aki őt, bár erről Judith sosem szerzett tudomást, a ház lakói számára a nagyfarkú törpének nevezte, aki a visszahúzódt életmódot folytató művésznőt bassza. Karát úr, már ahogy őt a festőnő hívja, hetente kétszer érkezik látogatóba, frissen borotválva vagy borostásan, kiszámíthatatlan arckifejezéssel, s kerekeken vonszolja magával degeszre tömött sportszatyrát. A lift nyomógombját, amelyet túlságosan magasra helyeztek el ahhoz, hogy termete szerint elérje, sétapálcája kampójával kezeli, így a karcolások és anyagsérülések számának növekedése hűséggel reprezentálja a doktor érkezését és távozását. Hetente négy karcolással gyarapodik a liftgomb, s éppen ez igazolja a ház lakói számára, hogy a festőnő gyakorta látogatott, tehát ismert és felkapott valaki. Minden egyes látogatás felülírja az előző látogatást.

Karát doktor ilyenkor modellt áll. Beöltözik a magával hurcolt jelmezbe, s egy hokedlire fölmászva abban pózol a munkához előkészített vászon előtt. Amint sosem hozza többé magával a korábban viselt göncöt, úgy sosem maradt két óránál hosszabban a műteremlakásban: ennélfogva a festőnőnek a mű elkezdésére és befejezésére sosem juthat több idő, mint amennyit egyetlen alkalom biztosít. Karát doktor ennyi idő után már elunja magát, ámbár mindaddig — pontosan százhusz percig — élvezi, mint mondja, ahogyan ecsetvonásról ecsetvonásra leábrázolják első antropológiai terét. Azt érzi, hogy ilyenkor újjáteremtődik, másik testhez jut. Valóban, a festmények mérete mindenkor meghaladja a doktor méretét. A művész évek alatt megszokja, hogy a teremő alkotásnak szabott ideje van. S ami kezdetben nemegyszer előfordul, hogy Karát úr kéz nélkül, arcvonások nélkül, testében befejezetlenül marad a képen, utóbb ilyesmi nem történik meg. Az utolsó fülcimpán nőtt szőrszál, szemalji ránc, simléderre festett fénycsik is fölkerül a helyére akkorra, amikor Karát úr mélyet sóhajtvá aláereszkedik a piederstáljáról, s ledobva magáról a göncöket visszaváltozik a kissé szépfíusan öltöző Karát doktorrá.

Hogy nap közben azonos épületben dolgoznak, Judith és Karát doktor, azzal eleitől fogva mindketten tisztában vannak. Hogy akadnak alkalmak, amikor este is egyazon háztömbben tesznek-vesznek, arra Karát doktor ébred rá, amikor éppen Karát úrrá készül átalakulni. A liftbe, amelybe beszáll, s amelynek elindításával körülményeskedik, beviharzik Hanna, s mögötte Judith. Hanna Karát doktort megpillantva örömeben fölsikolt.

— Törpapa! — és hirtelen magához öleli és megsimogatja az elképedt orvost.

Judith nehezen tudja a férfi ajnározásától visszaparancsolni a gyermekét. Szabadkozik, s úgy gondolja, sikertelenül. De másnap reggel, a nagyvizit után, hogy Karát doktor köpenye zsebéből előhúz egy bábót, s kolléganője kezébe gyömöszöli, vigye el a lányának azt, tudhatja, nem okoztak kellemetlenséget. Hálásan mosolyog, és a folyosón, a betegek szeme előtt előrehajol és könnyű puszit nyom az orvos vörös, kopasz feje búbjára.

Karát doktor a maga módján dokumentáltatja az életét. A festményeket, amelyek száma, tekintettel arra, hogy tíz éve látogatja a művésznőt, már meghaladja az ezret, néha kirakják a műteremben, s ilyenkor Karát úr műértővé változik, s egyet-kettőt megvásárol közülük. Csak módjával, mert neki is gondot okoz a lakásán a műtárgyak elhelyezése.

— Mi legyen a többivel? — töpreng a művésznő aranyfilteres cigarettáját morzsolgatva. — Ha nem változik meg a helyzet, s hagyom, hogy így maradjon, maga végül kitér a lakásomból.

— Selejtezzen! — javasolja Karát úr. — Vagy keressen valami könnyebb megoldást.

— Talán ha megpróbálnám eladni őket? — s kérdése hatását kaján képpel figyeli.

— Azért annyira nem jók! — tér ki a kérdés törhegye elől a modell.

— Mármint a képek? Kedves, maga ehhez nem ért!

Karát úr hümmög. S maga is biztos abban, hogy a festmények kitűnőek. És annyi mindenre érdemesek, hogy akár a műkereskedelem tárgyaivá is válhatnak. Ebben a megélhetési műveletben azonban nem szívesen asszisztál.

44.

Karát doktor Hanna jelenlétében pillanat alatt Törpapává változik. A lányka rajong Judith kollégájáért, Judith a lányáért s nemkülönben a doktorért. Nyílik alkalma arra, ha az osztály főorvosának számos gyereke a miniszteri villából kórházzá átalakult intézményben van, hogy maga is elvigye egy-egy napra a lányát. A gyerekek örömmel vegyülnek el a betegek között, számukra nem tűnik problémásnak senki viselkedési zavara. Az osztályos főorvos nyitottnak mutatkozik minden újdonságra, s gyermekterápiának nevezi el az ilyen alkalmakat: vélekedése szerint a betegek együttléte az apróságokkal mindenkinek hasznos lehet. A helyzet szülte megoldással leggyorsabban az ápoltak azonosulnak, majd az ápolónők, a gyermekes-diplomás személyzet, végezetül a gyermektelen orvosok és a szingli lélekgyógyásznök. A gyermek hatásosabb bármely, ki tudja, miféle gyógyszernél, olyanok, mint a kuttyák: hasznosan forgatják fel a bezárkózó, önmagára figyelő s ugyanakkor attól megriadó nyavalyás személyiséget, vezeti be a kórházba beutaltakat és önként bementeket a főorvos az első beszélgetés során, amikor maga is felméri a betegek állapotát, s bajukat, kívánalmaikat és ismeretségeiket tekintetbe véve meghatározza, kikkel kerülhetnek közös kórházsobába, s kik fogják őket ápolni, illetve gyógyulásukban támogatni. Ezeket a jól lefüggönyözött és hangszigetelt rendelőben megteremtett diszkrét pillanatokat arra is felhasználja, hogy saját családjáról, életéről néhány lényegesnek tűnhető mozzanatot is feltárjon, beszél arról, hogy személyes boldogságáért hányszor kellett elválnia, milyen mentális előnyökhöz juttatja az érett személyiséget több gyermek nevelése, illetve maga is miféle alvásproblémákkal küzdött egykor. A betegekről szerzett tapasztalatait legtöbbször Karát doktorral vitatja meg, munkatársa véleményét minden esetben

figyelembe veszi, s majd csak ezt követően, bár némelykor futólag, másokkal. S Karát doktor jóvoltából a kórházban tartózkodó, terápiát támogató kölykök igényét úgyszintén akceptálja: hamarosan deszkalapokkal kerített homokozót épített, hintaállvány készül el két lengőhintával, s egy pallóra kosárlabdázásra alkalmas kosár is kerül valahonnan. S az ebédlőbe beszereznek a gyermekek étkeztetéséhez megfelelő asztalokat és székeket, továbbá a délutáni alvásukhoz összezsukható ágyakat. Karát doktor mindenkor elégedett az ilyesmivel. S ezen ágyak az ő testméretének is megfelelnek.

Törpapa a gyermekterápiás napokon kivonja magát a hivatalos teendői alól, pontosabban — szögezi le — átvezényeli magát az aktuális munkára. Szünetelteti a rendelt, fel-alá lófrál a folyosókon, ténfereg az épület körül, s túl ezen szemmel tartja a gyermekeket — akik a Hanna nyomán bekövetkezett névcserére, törpés mesék mesélésére kérik. Két intézeti hétbe sem telik, hogy a főorvos is Törpapaként szólítja meg, s ennek nyomán a kórház valamennyi lakója és dolgozója.

Törpapa, megfigyelheti Judith, sajátos technikával fürkészi az alkalmazottak gyermekeinek kívánságait. Sosem hallja meg azokat a kéréseket, amelyekben az elvárásaik nyíltan fogalmazódnak meg, de nagyon ügyel azokra a célokra, amelyek a kérdések mögött meghúzódznak. S ha a kérdések megválaszolását egyszerűbbnek ígéri egy-egy alkalmatosság, játék, feladat vagy akár bonyolultabb algoritmusú tevékenység, akkor azokat kielégíti, vagy a kollégái illetve az intézet vezetése által megoldatja. Nem válaszol az olyan kérdésre, hogy miért nem jár a néni, hanem a gyermeket odairányítja a toloszékes, megszólalni nem akaró gondozotthoz, hogy kérdezze tőle meg; hogy miért repül a labda, s ilyenkor egy pöttyös labdát vásárol; hogyan fog kivirágzni a bimbó, s odaülteti a gyermekek-felnőttek csoportját a ligetszépe elé, hogy figyeljék meg s mondják el tapasztalataikat. Judithnak nincs aggodalomra oka, Hanna, miként a többiek is, rákapnak az újfajta kommunikáció ízére, s úgy forgatják, szopogatják, formázzák szájukban a kutakodó kérdéseiket, mintha dinnyeízű cukorkát majszolnának.

Hannának kijut a babusgatásokból. Mindazok, akik kapcsolatukat valami módon vele, vagy még inkább Karát doktorral, azaz Törpapával erősíteni kívánják, a lányt használják médiumként. Karát doktor jól tudja ezt, s hagyja, hogy a szokásosnál bonyolultabb módon közelítsenek hozzá, végső soron úgy is elérnek a céljukhoz, s az ő céljához is, azaz a gyógyulás kezdőpontjához.

Gizi, az erdélyi költőné meséi alkalmasnak bizonyulnak a gyermekek délutáni altatására. A feladat, hogy rátalál, megragadja, s el nem engedi az amúgy is nagymama korú asszonyoságot: reggelként gyerekverseket és mondókákat ír, bohókás rémmeséket szerez, s nemegyszer énekmondóként adja friss műveit elő. S aki meg akarja, a következő heti *Nők Lapjában* el is olvashatja. A kertészkedésben örömeiket lelők a gyomlálás során a veszélyes és a kártékony növények megkülönböztetésének titkaiba avatják be a kicsinyeket és az

érelklődőket. Figyelmeztetik a dohányosokat, ha eldobálják a csikkeket, s akadnak, akik a verbális agresszióra hajlamosakat tartják távol a gyermekektől.

Azonban vannak, akik hamarosan problémákat vetnek fel a gyermekterápia kapcsán. Néhány ápolónő. A segédszemélyzetben akadnak, akiknek egyetemi tanulmányok lebegnek a szemük előtt, némelykor sikertelen felvétellel a hátuk mögött, s egyetemi felvételi esélyük növelése érdekében szakmai tapasztalatok szerzésére vállalkoznak a nehéz osztályos munkára. Ők a mindenkori aggályoskodók. Féltik a gyermekeket a kiszámíthatatlan betegekétől (s valóban, elvonási tünetekkel küszködő alkoholistákat is istápolnak), az agresszív viselkedésűektől, a depressziósoktól és a neurózis súlyosabb formáiban szenvedőktől. A főorvos ezekben az esetekben az után kutat, hogy a felszólamlóknak lehet-e valamilyen rejtett vagy éppenséggel rejtegetni gondolt tünete, mentális zavara, s ha úgy találja, megváltik a gondozótól, ha pedig szakmainak tekinthetőnek minősíti a felvetést, a reggelként szokásos csoportmegbeszélés tárgyává teszi. Amúgy is normának tartja a nyilvános analízist, amely elől senki sem térhet ki.

Judith nem idegenkedik a lánya okán a mindennapjai során előkerülő apró gondjaival Karát úr elé állni. Nem teszi ezt gyakran, s egyik sem olyan, amellyel ne tudna egyedül megbirkózni, csak azért, hogy alkalmakként komolyabb szakmai problémákkal állhasson elő. Törp azt javasolja Judithnak, legyen elég bátor ahhoz, hogy gondolatait, de még inkább az érzéseit és a feljegyzéseit megossza egy személyének megfelelő analitikussal, azaz szerezzen a maga számára egy olyan szakembert, akihez a továbbiakban feküdni fog járni. Tekintse olyannak, mint egy barátnőt. Vagy egy barátot. Vagy egy anyát. Apát. Az analízis hozzátartozik a pszichológus munkájához, lehetetlen ugyanis, hogy a személyisége ellen tudjon állni a betegek által rája rótt gondoknak. Így aztán Judith hetenkénti egy alkalommal analízisbe is jár, ahhoz a nyugalmazott professzorhoz, akihez Nancy révén jut el. Imre bácsi még személyesen ismerhette Freudot, s némileg avított elveket vall, ezzel szemben naprakészen ismeri a szakirodalmat, s kitűnő szakember. Nehéz a páciensévé válni, azonban az, hogy Nancy tanítványát gondozza, aki valutában fizet, megkönnyíti a döntését. Hétfő esténként Judith, miután Hannát rábízta az intézetből szerzett, gyermekgondozást vállaló, megbízható ápolónőre, felfekszik az analízisdíványra.

Az egyik analízis után gyalogosan megy haza, lakása közel esik a professzor gellérthegeyi villájához. Jólesik neki a csönd. Nem veszi igénybe a liftet, felszökell a lépcsőn, hogy felpézsdítse a vért. Hanna nyit ajtót, nyakába ugorva újságolja:

— Törpapával játszunk!

— S mit?

— Monopolyt hozott! Nekem adta! De már használt!

— Ejnye. De ugye tudod, ez nagyon nagy ajándék. Nem is tudom, szabad-e elfogadnunk.

Derül azon az igyekezeten, amellyel Hanna kézen fogva húzza befelé. A játék a szőnyegen szerteterítve hever. Karát ott

guggol a tábla fölött, éppen rajta a sor a kockadobásban, azzal foglalatoskodik. Judithnak tátva marad a szája: a férfi törpeként van öltözve. Hupikék törpikéként. Piros gatyában, kék selyem trikóban, s a fejre biggyesztett piros törpesapkában. Nem tudja megakadályozni, kitör belőle a hahota. Törpapa zavartan tápázkodik föl, s ettől még inkább törpévé alakul. Az arca azonban nem kék, mint a televíziós sorozat mesefigurájának.

— Éppenséggel modellt álltam. Tudja, a festőnőnek a műteremlakásban, fenn. Akkor telefonáltak, hogy elkelve itt a segítség.

A felügyeletet vállaló ápolónőnek váratlanul és halaszthatatlanul el kellett rohannia, s azt a megoldást találta megfelelőnek, ha Judithnak olyan munkatársát kéri meg segítségre, aki megérti a problémáját. Karát doktorra esik a választása, remélve, nem veszi rossz néven majd Judith.

— Nem volt idő az átöltözéshez. Hanna mintha megfelelőnek találta.

Judith nem tudja befejezni a nevetését. S a lánya, a csöppnyi félvér teremtés, miközben a táblán áthelyez egy kártyát, föl se nézve közli az anyjával:

— Én pedig Törpilla vagyok! Ne szólítson a továbbiakban senki Hannának!

